

Lønn

Hvordan skjer lønnsdannelsen?

1. Ved ansettelse
2. Ved sentrale forhandlinger: i år, 1,25% for medlemmer av LO, UNIO, YS og uorganiserte, ingenting for medlemmer av Akademikerne
3. Ved lokale forhandlinger: i år, 1,9% for medlemmer av LO, UNIO, YS og uorganiserte, 2,8% for medlemmer av Akademikerne
4. ved spesielle anledninger lokalt: vesentlige endringer i stillingen, fare for at en arbeidstaker skal slutte, ekstraordinær innsats, 1 år etter ansettelse

Ellers har ikke arbeidsgiveren anledning å øke lønnen til sine ansatte.

N.B.: det ser ut som Akademikerne og LO, UNIO, Ys og uorganiserte får ikke like mye, men forskjellige virkningstidspunkter gjør slik at det er i praksis ikke noe forskjell.

Hvordan beregnes de forskjellige prosentsatser?

Selv om ingenting er hugget på stein, så er det slik at lønnsøkning for staten følger i praksis lønnsøkning i frontfaget. I år er det 2,8%.

Deretter trekker vi fra lønnsoverheng (dvs helårsvirkning av det som er avtalt året før – eksempel: hvis man avtaler en økning på 2% 1. juli året før, koster det egentlig kun 1% det året det skjer, men 2% året etter. Dette trekkes fra), og lønnsglidning (dvs endring i lønn som skjer utenom de avtalte tillegg: for eksempel bruk av ekstra midler i de lokale forhandlingene, bruk av punkt 4 i forrige avsnitt), nye ansettelser mm.

Disse beregningene skjer på statlig nivå, og spesielt siste punkt (lønnsglidning) er problematisk for oss ved UiT: når vi bruker veldig lite av egne midler for å øke lønn til våre ansatte, mens andre steder i staten gjør det mye mer enn oss, så i praksis, under-lønnsutviklingen til våre ansatte er med å sponse merlønnsutvikling til andre ansatte i staten. Jeg legger ved et lite teoretisk eksempel:

Staten består av to enheter A og B like store, og med samme lønn. 1. januar 2017 er det avtalt en 1% økning av lønnen til alle, og ikke noe annet. Ikke noe ansienitetsopprykk, ingen ny ansatt, ingen som går av. Men enhet A bruker 1% av egne midler og doubler lønnsøkning til sine ansatte per 1. januar. I gjennomsnitt er det altså en lønnsøkning på 1,5%, dvs at glidning i staten er 0,5%.

I 2018 er rammen igjen 1%. Men da trekkes det fra glidningen, slik at den disponible rammen er da 0,5%, og det avtales at alt gis sentralt per 1. januar. Da har ansatte i A fått en økning på 2,5% over perioden, mens ansatte i B kun 1,5%.

Underlønnsutvikling

Sponser vi de andres lønnsutvikling?

Bortsett fra i fjor da styret satte av 0,1% ekstra til de lokale forhandlinger, har dette aldri skjedd, mens vi vet at det skjer ofte i andre enheter i staten. Dessuten, mener vi at UiT er veldig restriktiv i bruk av punkt 4, og veldig ofte ikke verdsetter kompetanse i punkt 1.

Og vi har tall som viser at UiT har hatt en underlønnsutvikling over tid som ansatte ikke kan leve med. I 2014 endret Statistikk sentralbyrå måte å rapportere lønnsutvikling, og jeg har derfor valgt å dele perioden 2011-2017 i 2.

Fra 2011 til 2014, er tall hentet direkte fra SSB, gjennomsnittlig månedsfortjeneste

	2011	2014	økning
staten	39865	44552	11,76%
Kunnskapsdepartement	40990	45339	10,61%
Universitetene	40786	45066	10,49%
UiO	41415	45701	10,35%
UiT	40272	44290	9,98%
NTNU	40142	45100	12,35%
UiT + Høgskolen i Alta	40168	44290	10,26%

Da ser vi at UiT + Høgskolen i Alta har tapt 1,5% i forhold til gjennomsnitt i staten, dvs at vi har vært med å betale for glidning andre steder i staten.

Fra 2014 til 2017, er økning i staten hentet fra statens beregningsutvalg funnet ut at lønnsutviklingen i staten var

- 2,9% fra 01.oktober 2014 til 01. oktober 2015
- 1,5% fra 01.oktober 2015 til 01. oktober 2016
- 2,4% fra 01.oktober 2016 til 01. oktober 2017

Dvs om lag 6,8% økning.

For å sammenligne med UiT, har jeg funnet ut gjennomsnittlig lønn 1. oktober 2014 og 01. oktober 2017 for UiT. Det er klart at det har skjedd endringer i mellomtiden (HiH, HiN, og UiT har fusjonert, men siste tall fra SSB viser at månedslønn i oktober 2014 ville ha vært høyere hvis vi hadde sett månedslønn ofr HiH, HiN og UiT under ett i 2014). Det vil si at tallet som vi kommer med litt lengre ned viser i praksis en større lønnsutvikling ved UiT enn det som faktisk er.

	2014	2017	økning
UiT	43904	46507	5,93%

Her igjen, har UiT en underlønnsutvikling enn resten av staten, omtrent 1% mindre i løpet av 3 år.

Hvordan invertere dette?

Eneste kilde til underlønnsutvikling er fordi ved UiT er det veldig dårlig glidning. Det er derfor det må gjøres noe med:

- Startlønn med de nye ansatte
- Styret bevilger ekstra midler til de årlige lønnsforhandlinger
- UiT bruker de hjemler som finnes i hovedtariffavtalene på en mindre restriktiv måte.